

РОЗДІЛ 7. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТCRYPTOCURRENCY AS AN INFORMATION AND COMMUNICATION INSTRUMENT
FOR FINANCIAL-ECONOMIC RELATIONS: ACCOUNTING ASPECT

УДК 338.4:004:336.741.24

Абрамчук М.Ю.к.е.н., доцент кафедри фінансів
і підприємництва
Сумський державний університет**Салтикова Г.В.**к.е.н., старший викладач кафедри
фінансів і підприємництва
Сумський державний університет**Білоус Ю.Г.**студентка
Сумський державний університет

У статті проаналізовано наявні підходи до розуміння категорії «криптовалюта» в Україні та світі. Розкрито сутність цього терміну в обліковому аспекті та запропоновано власне визначення. Досліджено специфіку та особливості процесів створення і використання криптовалюти в господарській діяльності. Визначено основні функції криптовалюти як інструменту фінансово-економічних відносин.

Ключові слова: криптовалюта, інформаційна економіка, фінансовий інструмент, фінансовий актив, інформаційно-комунікаційний інструмент, інформаційний актив (ресурс).

В статье проанализированы существующие подходы к пониманию категории «криптовалюта» в Украине и мире. Раскрыта сущность данного понятия в учетном аспекте, предложено собственное определение. Исследованы специфика и особенности процессов создания и использования криптовалюты в

хозяйственной деятельности. Выделены основные функции криптовалюты как инструмента финансово-экономических отношений.

Ключевые слова: криптовалюта, информационная экономика, финансовый инструмент, финансовый актив, информационно-коммуникационный инструмент, информационный актив (ресурс).

The article analyses the existing approaches to understanding the category of "cryptocurrency" in Ukraine and in the world. The essence of this term in the accounting aspect is revealed and the own definition is proposed. The specificity and peculiarities of the processes of creation and use of cryptocurrency in economic activity are investigated. The basic functions of cryptocurrency as a tool of financial and economic relations are determined.

Key words: cryptocurrency, information economy, financial instrument, financial asset, information and communication instrument, information asset (resource).

Постановка проблеми. Сучасний етап економічного розвитку суспільства характеризується формуванням нового типу економіки – інформаційної, зумовленої збільшенням ролі інформаційних технологій та електронно-інформаційних технічних засобів зв'язку в розвитку всіх основних сфер економіки. Становлення інформаційної економіки зумовило появу нового інструменту фінансово-економічних відносин – криптовалюти та стрімкий розвиток пов'язаних із нею процесів.

Так, станом на 19 жовтня 2017 р., за даними сайту coinmarketcap.com, загальна капіталізація криптовалютного ринку перевищила 170 млрд. дол. США та продовжує зростати. Це ж Інтернет-видання веде статистику щодо криптовалют, загальна кількість яких налічує 1 175 назв. При цьому п'ятірка лідерів ринку показує приріст капіталізації щонайменше 245 млн. дол. США [1, с. 49].

Найбільші компанії світу, такі як Microsoft, Dell, Galactic, AirBaltic, Innovecs, VirginGalactic, The New York Times, CNN, Reuters, Zynga, Overstock, Tiger Direct, і світовий онлайн-магазин eBay приймають криптовалюту в оплату за товари та послуги [2, с. 82]. В Європі окремі установи також долучилися до використання криптовалюти, Швейцарський університет прикладних наук у м. Люцерн приймає оплату за навчання студентів у біткоінах, при цьому зазначається,

що платежі будуть конвертуватися у валюту Швейцарії щотижня або щодня за досягнення порогу в 10 тис. швейцарських франків [1, с. 50]. На початку 2017 р. у Відні (Австрія) офіційно відкрився перший у світі біткоін-банк (Bitcoin-Bank), а в Японії з квітня 2017 р. біткоіни стали виконувати функцію повноцінної валюти [3, с. 636].

Криптовалюта приймається до оплати в багатьох ресторанах і готелях світу. Відомі навіть випадки видачі заробітної плати державним службовцям США в біткоінах. У кількох азіатських країнах біткоіни використовують як альтернативу банківським рахункам і пластиковим карткам, оскільки банківське обслуговування у цих країнах досить дороге [4].

Не стала винятком й Україна. Зокрема, у 2017 р. американським клієнтом за допомогою децентралізованої платформи нерухомості Propy була придбана квартира в Києві й оплачена цифровою валютою Ethereum. Понад 20 компаній країни офіційно в оплату товарів і послуг приймають криптовалюту, наприклад: продуктовий магазин «Натуральні продукти» (м. Київ); сервісний центр із ремонту техніки Ukrainian iPhone Service (м. Київ); український стартап Yaware тощо [1, с. 50]. У 2016 р. вперше у Україні за допомогою криптовалюти Bitcoin, було сформовано статутний капітал юридичної компанії Axon Partners. У ніч націона-

лізації «ПриватБанку» біржові обсяги купівлі криптовалюти збільшилися вдвічі, а виторг біткоїнів за тиждень становив майже 2,3 млн. грн. [5, с. 350].

У цих економічних умовах стрімкого поширення процесів використання криптовалюти в різних сферах господарської діяльності та фінансово-економічних відносинах головним завданням є забезпечення на якісному рівні системи фінансового обліку й оцінки операцій із криптовалютою, що зумовлює актуальність дослідження сутності поняття «криптовалюта» в обліковому аспекті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців значний внесок у розвиток теоретичних та методичних положень щодо функціонування криптовалюти зробили: Н. Королук, М. Корягін, С. Легенчук, М. Лихачова, Ш. Лубенець, А. Нефьодов, О. Петрук, Н. Полівки, М. Куцевол, О. Шевченко-Наумова, Т. Яцік та ін. Проте аналіз наукової літератури дає змогу стверджувати, що не вирішеною залишається низка теоретичних і прикладних проблем, що стосуються розроблення та обґрунтування механізму фінансового обліку процесів, пов'язаних із функціонуванням криптовалюти, та його застосування на практиці.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасних науково-методичних та нормативно-правових підходів до розуміння поняття «криптовалюта» в Україні й світі, а також вивчення особливостей її функціонування як інструменту фінансово-економічних відносин, що є базою для

формування ефективної системи фінансового обліку криптовалюти в господарській діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливим складником у вирішенні зазначеної проблеми є дослідження сутності поняття «криптовалюта» з позиції облікового відображення задля формування теоретичних положень, що необхідні для використання у бухгалтерській практиці з метою ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства.

Сьогодні поняття «криптовалюта» широко досліджується у науковій літературі. Дискусійність цього питання та відсутність серед авторів єдиного розуміння сутності категорії «криптовалюта» підтверджують різноманіття наукових поглядів як серед зарубіжних, так і вітчизняних дослідників.

Більшість економістів і науковців дотримується погляду, що криптовалюта є різновидом грошей, при цьому існує безліч трактувань: «електронні гроші», «цифрова валюта», «цифрові гроші», «віртуальна валюта», «грошовий сурогат», «квазігроші» тощо. Найпоширеніші з них наведено в табл. 1. При цьому судження авторів сформовані переважно на тлумаченні самого терміну «криптовалюта», який відображає технічні аспекти її створення і функціонування як засобу платежу, міри вартості, засобу нагромадження, засобу обігу та світових грошей.

У деяких джерелах, спираючись на технічні особливості існування та функціонування, крип-

Таблиця 1

Підходи до трактування поняття «криптовалюта» як різновиду грошей

№ з/п	Джерело	Визначення
1	М. Абрамович	Вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на асиметричному шифруванні та застосуванні різних криптографічних методів захисту, таких як Proof-of-work і Proof-of-stake.
2	Д.С. Вахрушев, О.В. Железов, А.В. Колдовський, К.В. Чернега	Особливий різновид електронних грошей, функціонування яких засноване на децентралізованому механізмі та обігу, які являють собою складну систему інформаційно-технологічних процедур, побудованих на криптографічних методах захисту, що регламентують ідентифікацію власників та фіксацію факту їх зміни.
3	І. Лубенець	Вид цифрової валюти, заснований на складних обчисленнях деякої функції, яку легко перевірити зворотними математичними діями, основною схемою емісії якої є принцип доказу виконання роботи Proof-of-work.
4	CryptoCoinsNews	Засіб обміну, як і нормальні валюти, такі як долар США, але призначена для обміну цифровою інформацією, що стало можливим завдяки певним принципам криптографії (яка використовується для забезпечення операцій та контролю над створенням нових монет).
5	Investopedia, LLC.	Цифрова або віртуальна валюта, яка використовує криптографію для забезпечення безпеки (через це її важко підробити).
6	Insider.pro	Вид цифрових грошей. У ній використовуються розподілені мережі і публічно доступні журнали реєстрації угод. Ключові ідеї криптографії поєднані в них із грошовою системою заради можливості створити безпечну, анонімну та потенційно стабільну віртуальну валюту.
7	М.П. Владимірова	Це грошові сурогати, до ознак яких належать анонімність, необмеженість кола суб'єктів, що можуть її випускати, відсутність єдиного координаційного центру.
8	Т.В. Яцик	Це вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на асиметричному шифруванні і застосуванні різних криптографічних методів захисту, функціонування системи якої відбувається децентралізовано в розподільній комп'ютерній мережі.

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 5–9]

товалюту характеризують як платіжну систему. Так, на офіційному сайті Bitcoin [10] зазначається, що криптовалюта – це «інноваційна мережа платіжів і новий вид грошей, який використовує P2P-технологію та функціонує без центрального контролюючого органу або банку, обробка транзакцій і емісія виробляються колективно, зусиллями мережі».

Дуже цікавою є позиція О.М. Петрук та О.С. Новак [1, с. 52–53], які пропонують криптовалюту відносити до фінансових інструментів та залежно від термінів вкладення коштів суб'єктами господарювання класифікувати її як довгострокові або поточні фінансові інвестиції.

Також досить різноманітними і дискусійними є підходи до визначення сутності криптовалюти регуляторами та її легалізація у різних країнах світу. (табл. 2).

Отже, аналіз наявних підходів до визначення сутності криптовалюти як інструмента фінансово-економічних відносин показав, що її можна розглядати як: гроші (електронні, цифрові, віртуальні тощо), товар, нематеріальний актив, фінансову інвестицію, фінансовий інструмент, ліквідний актив, власність тощо. Безперечним у цій ситуації залишається лише віднесення криптовалюти до активу, що відповідає як загаль-

ному розумінню активів як економічної категорії, так і законодавчому визначенню в Україні [13]: «Активи – ресурси, контрольовані підприємством, у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому».

Проте, незважаючи на наявність певних ознак того чи іншого «ресурсу підприємства» у сутності поняття «криптовалюта», на нашу думку, її не можна стовідсотково віднести до певного виду активу.

Так, віднесення криптовалюти до будь-якого різновиду грошей є некоректним, що зумовлено низкою причин.

1. Сьогодні криптовалюта повною мірою не виконує функцій грошей, що детально обґрунтовано авторами у працях [1; 5].

2. Під час формування теоретичних і методичних підходів до сутності поняття «криптовалюта» на основі аналізу лише складників самого терміну «крипто» і «валюта» порушується один із принципів бухгалтерського обліку «превалювання сутності над формою», який, згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», передбачає облік операцій відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.

Таблиця 2

Підходи до визначення криптовалюти в зарубіжних країнах

Країна	Підходи до визначення криптовалюти регуляторами
Австралія	Товар, а операції з нею – бартер
Кітай	Віртуальний товар
США	Виходячи з особливостей правової системи країни (наявністю як федерального права, так і права штатів), криптовалюта розглядається одночасно як аналог грошей, як власність і як біржові товари
Японія	Визнається цінністю, подібною до активів. При цьому цифрова валюта не вважається законним платіжним засобом, а розглядається як засіб обміну, за допомогою якого можна придбати товари, послуги або законні платіжні засоби
Канада	Товар, а операції з нею – бартер
Великобританія	Унікальна комбінація цифр, отримана в результаті складних математичних обчислень і алгоритмів
Болгарія	Фінансовий інструмент
Швейцарія	Спеціальний вид валюти – цифрова валюта
Німеччина	Фінансовий інструмент. Розглядається як одиниця обміну порівняно з іноземною валютою, але не належить до законного платіжного засобу
Австрія	Податковими органами розглядається як нематеріальний актив. Майнінг криптовалюти – як операційна діяльність
Фінляндія	Центральний банк класифікує криптовалюту як програмне забезпечення, яке є товаром
Гонконг	Віртуальний товар
Венесуела	Власність
Аргентина	Аналог грошей та / або товар
Бразилія	Фінансовий актив
Південна Корея	Ліквідні активи або необоротні активи залежно від тривалості зберігання
Індія, Індонезія, Росія, Еквадор, Болівія	Криптовалюти визнано грошовими сурогатами, а їх обіг заборонений

Джерело: сформовано авторами на основі [11; 12] та нормативних документів країн

3. Процес створення та обігу криптовалюти не відповідає вимогам законодавства України [14–17] щодо здійснення випуску грошей та їх використання, вимог до емітентів грошових одиниць тощо. Так, основними вимогами до випуску та обігу електронних грошей в Україні є [14]:

- випуск електронних грошей може здійснювати виключно Банк;
- випуск повинен забезпечуватися безготівковими або готівковими грошима;
- сума електронних грошей на електронному пристрої не повинна перевищувати 14 тис. грн.;
- емітент на вимогу користувача зобов'язаний погашати випущені ним електронні гроші тощо.

Також емітент повинен забезпечувати запровадження:

- організаційних, процедурних заходів та використання технічних засобів для виявлення, а також запобігання, перешкоджання та протидії шахрайству;
- системи захисту інформації, яка має здійснювати безперервний захист інформації під час випуску, використання та погашення електронних грошей на всіх етапах її формування, оброблення, передавання і зберігання;
- контролю над операціями з електронними грошима, які мають здійснюватися виключно на території України;
- заходів із запобігання легалізації (відмиранню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму відповідно до законодавства України [14].

4. Криптовалюта не може вважатися іноземною валютою (цифровою, віртуальною тощо), оскільки, відповідно до Листа НБУ № 29-208/7288908.12.2014 щодо віднесення операцій із «віртуальною валютою/криптовалютою «біткоїн» до операцій із торгівлі іноземною валютою ...», « не має будь-якого забезпечення і юридично зобов'язаних за даною валютою осіб, не контролюється державними органами влади жодної з країн» [17].

5. Неможливість віднесення криптовалюти до грошових сурогатів, зумовлена як невідповідністю терміну, визначеному у законодавстві, так і відсутністю їх у переліку останніх. Так, Закон України «Про Національний банк України» [15] грошові сурогати визначає як «будь-які документи у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів у господарському обороті, крім валютних цінностей». Проте, на нашу думку, криптовалюта не можна вважати «документом» принципово, оскільки в неї відсутні ознаки матеріальності (зовнішнього прояву), та навіть електронним документом з-за відсутності обов'язкових реквізитів документа. Тим паче вона не має вигляду «грошових знаків».

Також криптовалюта певною мірою виконує деякі функції товару: комерційну (є об'єктом обміну); фінансову (є джерелом прибутку); правову (виступає об'єктом договірних відносин). Проте хоча її й можна вважати продуктом праці (якщо вона є результатом операційної діяльності – майнінгу) та об'єктом купівлі-продажу, вона не задовольняє ні особисті ні виробничі людські потреби, тобто не має споживчої вартості.

Безперечно, криптовалюта, як зазначалося раніше, має також ознаки фінансових інструментів, фінансових інвестицій, фінансових та нематеріальних активів, цінних паперів тощо. Проте аналіз визначень та класифікацій цих активів у нормативно-правових актах як України, так і зарубіжних країн, а також особливості створення та функціонування криптовалюти як інструменту фінансово-економічних відносин дають змогу прийти до висновку, що дана категорія має свої якісні відмінності від решти активів, які не дають змоги віднести її до певного виду з низки причин.

По-перше, принциповою відмінністю криптовалюти від інших активів є множинність способів отримання її суб'єктами господарювання. Так, криптовалюта на підприємстві може виникати в результаті кількох подій:

- обміну на товари, роботи, послуги;
- придбання за грошові кошти та електронні гроші;
- як внесок засновників до статутного капіталу підприємства;
- самостійного виготовлення (виробництва) – майнінгу;
- розрахунків із пов'язаними особами (спільна діяльність, участь у капіталі тощо);
- розрахунків із фізичними особами (розрахунків за підзвітні суми, щодо оплати праці, відшкодування матеріальних збитків тощо).

По-друге, криптовалюта як інструмент фінансово-економічних відносин є різнобічним явищем, що зумовлено різноманітністю сфер її використання у господарській діяльності. Так, залежно від функціональних характеристик обігу криптовалюта може певною мірою виконувати функції різних видів активів: засобу обміну; платіжного засобу; інструменту інвестування; засобу заощадження; продукту виробництва тощо. Проте, на нашу думку, виходячи з проведеного аналізу особливостей створення та функціонування криптовалюти, основною її функцією є комунікаційна (обмін інформацією).

По-третє, визначальною рисою криптовалюти є її технічний характер створення та функціонування як інструмента фінансового-економічних відносин, заснований на сучасних інформаційних технологіях (телекомунікаційних системах, криптографії тощо), а середовищем створення та розвитку є Інтернет. Даний аспект дає змогу розглядати

криптовалюту як фактор розвитку інформаційної економіки, зумовленої особливою роллю інформаційних технологій та електронно-інформаційних технічних засобів зв'язку в розвитку всіх основних сфер життєдіяльності суспільства.

Отже, технологічні особливості створення та функціонування криптовалюти як активу підприємства, засновані на сучасних інформаційних технологіях, множинність способів отримання її суб'єктами господарювання та сфер використання у господарській діяльності, а також складність взаємозв'язків і взаємозалежностей у системі фінансово-економічних відносин зумовлюють необхідність розглядати її як особливий вид активів. Так, під криптовалютою в обліковому аспекті ми розумітимемо інформаційний актив (ресурс), що є результатом виробничої, комерційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання, що перебуває на балансі підприємства та забезпечує досягнення передбачуваних їм цілей (зростання прибутку і капіталу, прискорення бізнес процесів, ефективний розвиток підприємства тощо).

Своєю чергою, інформаційний актив (ресурс) – це комунікаційний інструмент фінансово-економічних відносин, функціонування якого засновано на сучасних інформаційних технологіях, телекомунікаційних системах, криптографії тощо, контрольований підприємством у результаті минулих подій та використання якого, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Вказані специфічні риси та особливі властивості криптовалюти як інформаційного активу (ресурсу), різноманіття способів отримання та сфер її використання у діяльності суб'єктів господарювання, а також специфіка (новизна) її взаємозв'язків у системі фінансово-економічних відносин зумовлюють необхідність детального аналізу облікових функцій криптовалюти для розроблення класифікації та механізму фінансового обліку процесів її функціонування.

Висновки з проведеного дослідження.

Становлення та розвиток інформаційної економіки на сучасному етапі розвитку суспільства характеризується появою нових інструментів фінансово-економічних відносин, до яких належить криптовалюта. Її специфічні риси, особливості створення і функціонування та електронна форма взаємодії між суб'єктами господарювання дають змогу розглядати криптовалюту як інформаційний актив (ресурс), що є результатом виробничої, комерційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання, що перебуває на балансі підприємства та забезпечує досягнення передбачуваних ним цілей (зростання прибутку і капіталу, прискорення бізнес-процесів, ефективний розвиток підприємства тощо). На нашу думку, таке бачення економічної сутності криптовалюти повністю розкриває її обліковий зміст та створює

достатнє підґрунтя для розроблення класифікації та використання її як методологічного орієнтиру під час формування ефективної системи фінансового обліку та оцінки.

У цілому криптовалюта є специфічним інформаційно-комунікаційним інструментом фінансово-економічних відносин, що характеризує наступну технологічну хвилю циклічного розвитку світової економіки. Відображення специфіки та особливостей нових засобів комунікації зумовило виділення криптовалюти в окремий вид активів, що призводить до необхідності проведення подальших наукових досліджень у напрямі розроблення ефективної системи фінансового обліку, визнання та оцінки процесів виникнення та використання криптовалюти в господарській діяльності. Проте ключова роль у цьому питанні повинна бути відведена фінансовим регуляторам, які передусім мають визначитися з правовим статусом криптовалюти в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Петрук О.М., Новак О.С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. Вісник ЖДТУ, Серія «Економічні науки». 2017. № 4(82). С. 48–55.
2. Куцевол М.А., Шевченко-Наумова О.А. Поняття та економічна природа криптовалюти. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/16391/1/79-85.pdf>.
3. Галушка Є.О., О. Пакон Д. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку. Молодий вчений. 2017. № 4(44). С. 634–638.
4. Лихачов М. Скромна чарівність біткоіна: українські реалії використання криптовалюти. URL: http://forbes.net.ua/ua/opinions/1428255-skrornacharivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut?utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=skromna-charivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut.
5. Яцик Т.В. Методика фінансового обліку криптовалюти як особливого виду електронних грошей. Молодий вчений. 2017. № 2(42). С. 349–354.
6. Abramowicz Michael. Cryptocurrency-Based Law. GWU Legal Studies Research Paper. 2015. № 9. URL: <http://ssrn.com/abstract=2573788>.
7. Вахрушев Д.С., Железов О.В. Криптовалюта как феномен современной информационной экономики: проблемы теоретического осмысления. Наукоедение. 2014. Вып. 5. С. 4–15. URL: <https://naukovedenie.ru/PDF/127EVN514.pdf>.
8. Колдовський А.В., Чернега К.В. Проблемні аспекти теоретичного осмислення криптовалюти як явища сучасної інформаційної економіки. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2015. Вип. 42. С. 100–110.
9. Владимірова М.П. К вопросу о легализации доходов, полученных преступным путем, посредством использования виртуальной валюты. Вестник РГГУ. Серия «Экономика. Управление. Право». 2014. № 9(131). С. 127–130.
10. Офіційний сайт Bitcoin. URL: <https://bitcoin.com>.

11. Порівняльний огляд іноземного законодавства щодо правового статусу цифрових грошей та державного регулювання криптовалютного бізнесу: Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України. URL: <http://radaprogram.org/sites/default/files/infocenter/piblications/22.pdf>.

12. Правовое регулирование криптовалютного бизнеса: Отчет юридической компании Axon Partners и консалтинговой компании ForkLog Research. URL: <http://axon.partners/wp-content/uploads/2017/02/Global-Issues-of-Bitcoin-Businesses-Regulation.pdf>.

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996 – XIV від 16.07.1999 (зі змінами). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14>.

14. Положення про електронні гроші в Україні: Постанова Правління Національного банку України № 481 від 04.11.2010 (зі змінами). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>.

15. Про Національний банк України: Закон України № 679 14 від 20.05.1999 (зі змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

16. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України № 2346 – 14 від 05.04.2001 (зі змінами). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.

17. Лист НБУ № 29-208/7288908.12.2014 щодо віднесення операцій з «віртуальною валютою/криптовалютою «Біткоїн». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14>.

REFERENCES:

1. Petruk O.M., Novak O. S. (2017) Sutnist krypto valiuty yak metodolohichna peredumova yii oblikovoho vidobrazhennia [Essence of cryptocurrency as methodological prerequisite of its accounting reflection]. The Journal of Zhytomyr State Technological University. Series: Economics, no. 4(82), pp. 48-55.

2. Kutsevol M. A., Shevchenko-Naumova O. A. (2010) Poniattia ta ekonomichna pryroda krypto valiuty [Concept and economic nature of cryptocurrency]. Electronic resource – available at: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/16391/1/79-85.pdf>

3. Halushka E. O., Pakon O. D. (2017) Sutnist kryptovaliutu ta perspektyvy yikh rozvytku [The essence of cryptocurrency and its development prospects]. Young Scientist, no. 4(44), pp. 634 – 638.

4. Likhachov M. Skromna charivnist bitkoina: ukraïnski realii vykorystannia krypto valiutu [Electronic resource]. Forbes Ukraine – available at: http://forbes.net.ua/ua/opinions/1428255-skromnacharivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut?utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=skromna-charivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut

5. Yatsyk T.V. (2017) Metodyka finansovoho obliku kryptovaliuty yak osoblyvoho vydu elektronnykh hroshei [Methods of financial accounting of cryptocurrency

as special type of electronic money]. Young Scientist, no. 4(42), pp. 349 – 354.

6. Abramowicz M. (2015) Cryptocurrency-Based Law (August 28, 2015) GWU Legal Studies Research Paper, no. 2015-9. Available at: <http://ssrn.com/abstract=2573788>

7. Vakhrushev D. S., Zhelezov O. V. (2014) Kryptovaliuta yak fenomen suchasnoi informatsiinoi ekonomiky: problemy teoretychnoho osmyslennia [Cryptocurrency as a phenomenon of the modern information economy: problems of theoretical reflection]. Naukovedenie, vip. 5, pp. 4 – 15. Available at: <https://naukovedenie.ru/PDF/127EVN514.pdf>

8. Koldovskiy A.V., Cherneha K.V. (2015) Problemy aspekty teoretychnoho osmyslennia kryptovaliuty, yak yavyscha suchasnoi informatsiinoi ekonomiky [Problems of theoretical reflection of cryptocurrency as a fact of the modern information economy]. Problems and development prospects of the banking system of Ukraine: Collection of scientific works, vol. 42, pp. 100 – 110.

9. Vladymyrova P. M. (2014) K voprosu o lehalizatsyy dokhodov, poluchennikh prestupnym putem, posredstvom spozozovaniya vIRTUALNOI VALIUTY [On the issue of money laundering through virtual currency using]. RSUH/RGGU Buleti, no. 9(131), pp. 127-130.

10. Official site of Bitcoin: [Electronic resource] – available at: <https://bitcoin.com>

11. Yevropeyskyi informatsiino – doslidnytskyi tsentr (2017) Porivnialnyi ohliad inozemnoho zakonodavstva shchodo pravovoho statusu tsyfrovoykh hroshei ta derzhavnogo rehuliuвання kryptovaliutnoho biznesu [Electronic resource], available at: <http://radaprogram.org/sites/default/files/infocenter/piblications/22.pdf>

12. Yurydychna kompaniia Axon Partners i konsaltnhova kompaniia ForkLog Research (2017) Pravove rehuliuвання kryptovaliutnoho biznesu [Electronic resource], available at: <http://axon.partners/wp-content/uploads/2017/02/Global-Issues-of-Bitcoin-Businesses-Regulation.pdf>

13. Zakon Ukrainy (1999 zi zminamy) Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [Electronic resource], available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14>

14. Postanova Pravlennia Natsionalnoho banku Ukrainy (№ 481 vid 04.11.2010 r. zi zminamy) Polozhennia pro elektronni hroshei v Ukraini [Electronic resource], available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>

15. Zakon Ukrainy (1999 zi zminamy) Pro Natsionalnyi bank Ukrainy [Electronic resource], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

16. Zakon Ukrainy (2001 zi zminamy) Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini [Electronic resource], available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

17. Lyst NBU (№ 29-208/7288908.12.2014) shchodo vidnesennia operatsii z "virtualnoiu valiutoiu/kryptovaliutoiu "Bitkoin" [Electronic resource], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14>

Abramchuk M.Yu.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Finance
and Entrepreneurship
Sumy State University

Saltykova H.V.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at Department of Finance
and Entrepreneurship
Sumy State University

Bilous Y.H.

Student
Sumy State University

CRYPTOCURRENCY AS AN INFORMATION AND COMMUNICATION INSTRUMENT FOR FINANCIAL-ECONOMIC RELATIONS: ACCOUNTING ASPECT

The purpose of this article is to study modern scientific, methodological, and legal approaches to understanding the concept of cryptocurrency in Ukraine and the world, as well as studying the peculiarities of its functioning as an instrument of financial and economic relations, which is the basis for the formation of an effective system of cryptocurrency's financial accounting in economic activity.

The existing approaches to understanding the category of cryptocurrency in Ukraine and in the world are analysed in the article. An analysis of existing approaches to the definition of the essence of cryptocurrency as an instrument of financial and economic relations has shown that it can be viewed as: money (electronic, digital, virtual, etc.), commodity, intangible asset, financial investment, financial instrument, liquid asset, property, etc. In this situation, only the attribution of the cryptocurrency to the asset is indisputable, which corresponds to both the general understanding of assets as an economic category and legal definition in Ukraine.

The article analyses the specifics and peculiarities of the processes of creation and use of cryptocurrency in the economic activity. On this basis, the allocation of cryptocurrency to a separate type of assets is grounded. The authors consider cryptocurrency as the result of the production, commercial and financial activity of the business entity that dwells on the balance sheet of the enterprise and ensures achievement of its intended purposes (an increase of profit and capital, acceleration of business processes, effective development of the enterprise, etc.). In turn, the information asset (resource) is a communication tool of financial and economic relations; its functioning is based on modern information technologies, telecommunication systems, cryptography, etc.; it is controlled by the enterprise as a result of past events and its usage is expected to lead to economic benefits in future.

The proposed vision of the economic essence of cryptocurrency, according to the authors, completely reveals its accounting content and provides a sufficient basis for the creation of its classification; it can also be used as a methodological benchmark for the formation of an effective system of the cryptocurrency's financial accounting and valuation.

On the basis of the analysis of specific features, the peculiarities of the creation and functioning of the electronic form of interaction between economic entities, the authors identify the main functions of cryptocurrency as an instrument of financial and economic relations, the main of which is communication (information exchange).